

Mariusz Pielucha
nauczyciel
nauczania początkowego
Szkoła Podstawowa
w Kaźmierzu

**Zespół samokształceniowy dla nauczycieli nauczania początkowego.
Szkoła Podstawowa w Kaźmierzu.
Dnia 6.04. 2001r.**

FISZKI AUTOKOREKTYWNE W POCZĄTKOWYM NAUCZANIU ORTOGRAFII.

W wielu szkołach pracuje od lat spora grupa nauczycieli – entuzjastów techniki Freineta. Nic dziwnego, propozycje francuskiego pedagoga są niezwykle różnorodne, inspirujące, lubiane i – co najważniejsze – skuteczne.

Jestem pewien, że bardzo konkretny tekst zachęci kolejnych nauczycieli do zainteresowania się Freinetem. Wartości pedagogiczne jego technik ma walor ponadczasowy, można je twórczo doskonalić i przetwarzać. To pole do wspaniałej przygody pedagogicznej.

Na pewno każdy z nas miał choć raz wątpliwość czy wyraz, który napisał, jest napisany poprawnie pod względem ortograficznym, a niejeden z nas będąc uczniem miał kłopoty z ortografią na co dzień.

Dzieci pragną, aby pisać bez błędów. Chcą tego również ich rodzice i nauczyciele. Dlatego ci ostatni starają się opracować jak najefektywniejsze metody nauki zasad ortograficznych, które pozwolą ich wychowankom pisać poprawnie. Opanowanie umiejętności prawidłowego wykorzystania zasad polskiej ortografii wymaga dużego wysiłku ze strony ucznia. Bardzo ważne jest, aby stworzyć dziecku warunki, w których nie będzie narażone na negatywne emocje podczas tej ciężkiej pracy. Ćwiczenia usprawniające umiejętności ortograficzne nie mogą podlegać ocenie tradycyjnej, która – moim zdaniem – nie motywuje do dalszego działania. Tylko poprzez uświadamianie dziecku poziomu jego umiejętności (stosując autokorektę błędów i samoocenę wyników pracy) mobilizujemy je do podjęcia dalszych ćwiczeń. Mając pewne doświadczenie w nauczaniu młodszych uczniów mogę pokusić się o stwierdzenie, że bardzo pozytywne efekty przynosi stosowanie fiszek autokorektywnych (opracowanych przez Freineta).

Technika ta, bardzo lubiana przez dzieci, posiada wiele zalet:

- ❖ umożliwia dziecku pracę według własnego tempa i możliwości (fiszki mają zróżnicowany stopień trudności);
- ❖ pozwala doskonalić technikę cichego czytania ze zrozumieniem;

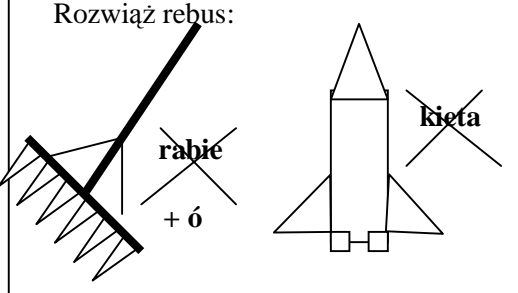
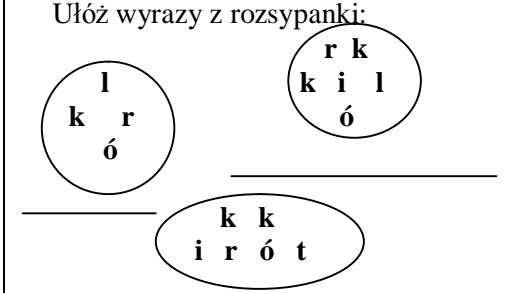
- ❖ daje szansę na uzupełnienie indywidualnych luk w materiale dydaktycznym;
- ❖ wdraża do samokontroli i samooceny;
- ❖ przyzwyczajają do oszczędnego gospodarowania czasem;
- ❖ uwalnia od nudy na lekcji.

Sposób posługiwania się fiszkami nie jest skomplikowany. Polega na indywidualnym wyborze kartki z zadaniem do wykonania (oznaczonej symbolem F.P. nr x – fiszka prowadząca nr x), przeczytaniu polecenia, wykonaniu zadania w zeszycie lub bezpośrednio na fiszce oraz sprawdzeniu poprawności wykonania poprzez porównanie ze sposobem wykonania ćwiczeń zawartym na fiszce sprawdzającej (oznaczonej F.W. nr x – fiszka wykonana nr x) Następnie dokonuje się korekty popełnionych błędów lub potwierdza się poprawność wykonanego zadania. Aby umożliwić dzieciom swobodny dostęp do kartek, fiszki prowadzące przyklejone są do kopert i leżą na osobnej ławce, według kolejności porządkowej. Wewnątrz znajdują się fiszki sprawdzające (pozwala to uniknąć podglądania wykonania zadania). Dzieci wykonują dowolną ilość fiszek (nauczyciel przygotowuje ich taką ilość, jaka jest mu potrzebna). Dokonanie samooceny (przy dyskretnej pomocy nauczyciela) pozwala im na ustalenie dalszego zakresu pracy nad swoimi umiejętnościami. Praca z fiszkami może być elementem lekcji lub stanowić odrębną jednostkę.

Ja wykorzystuję fiszki raz w tygodniu (w piątek), aby podsumować w ten sposób całotygodniową pracę nad sprawnością ortograficzną (prowadzoną codziennie przez około piętnaście minut). Systematycznie, wykorzystując technikę fiszek, osiągam zadowalające efekty, a moi wychowankowie chętnie zdobywają dalsze umiejętności ortograficzne. Prace z fiszkami można oprzeć na korzystaniu z gotowych propozycji lub opracowując własne. Wydaje mi się, że warto pokusić się o opracowanie własnych fiszek, gdyż można je doskonale dopasować i do swojego rozkładu materiału, i do potrzeb swojego zespołu klasowego. Przyznam jednak, że propozycje moich kolegów – freinetowców również są mi bardzo przydatne, a niejednokrotnie stanowią dla mnie inspirację podczas opracowania fiszek autorskich.

Będzie mi miło, jeśli i moich kilka propozycji zainteresuje innych nauczycieli, a być może spowoduje, iż omówiona technika pracy szkolnej na stałe zagości w ich warsztatach dydaktycznych.

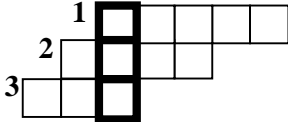
I. Fiszki utrwalające pisownię wyrazów z „ó” niewymiennym (klasa I)

<p>FISZKA PROWADZĄCA 1</p> <p>Rozwiąż rebus:</p> <p>_____</p>	<p>FISZKA PROWADZĄCA 2:</p> <p>Utwórz wyraz według wzoru:</p> <p>gó ry _____</p> <p>gó ral <u>góral</u></p> <p>gó ralski _____</p>	<p>FISZKA PROWADZĄCA 3:</p> <p>Ułóż wyrazy z rozsypanki:</p> <p>_____</p>
<p>FISZKA WYKONANA 1</p> <p>_____</p> <p>GÓRA</p> <p>_____</p>	<p>FISZKA WYKONANA 2</p> <p>gó ry <u>góry</u></p> <p>gó ral <u>góral</u></p> <p>gó ralski <u>góralski</u></p>	<p>FISZKA WYKONANA 3</p> <p><u>król</u> _____</p> <p>_____ <u>królik</u></p> <p>_____ <u>krótki</u></p>

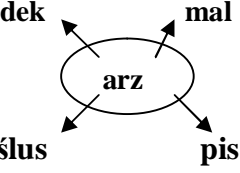
II. Fiszki sprawdzające umiejętności pisowni wyrazów z „ó” wymiennym (klasa I)

<p>FISZKA PROWADZĄCA 1</p> <p>Uzasadnij pisownię podanych wyrazów:</p> <p>wór bo worek</p> <p>stół bo _____</p> <p>dół bo _____</p> <p>miód bo _____</p>	<p>FISZKA PROWADZĄCA 2</p> <p>Wpisz ó lub u:</p> <p>br_ dka</p> <p>ł_ dka</p> <p>sw_ j</p> <p>m_ j</p> <p>tw_ j</p>	<p>FISZKA PROWADZĄCA 3</p> <p>Przeczytaj zdania. Uzupełnij wyrazami z ramki. Wpisz do nich ó lub u.</p> <p>Stary król ma siwą _____</p> <p>Nasz _____ jest biały.</p> <p>Miś bardzo lubi _____</p> <p>W lesie jest głęboki _____</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> <p>br_ dkę st_ ł mi_ d d_ ł</p> </div>
<p>FISZKA WYKONANA 1</p> <p>wór bo worek</p> <p>stół bo stolek</p> <p>dół bo dołek</p> <p>miód bo miodek</p>	<p>FISZKA WYKONANA 2</p> <p>bródka</p> <p>łódka</p> <p>swój</p> <p>mój</p> <p>twój</p>	<p>FISZKA WYKONANA 3</p> <p>Stary <u>król</u> ma siwą.</p> <p>Nasz <u>stół</u> jest biały.</p> <p>Miś bardzo lubi <u>miód</u>.</p> <p>W lesie jest głęboki <u>dół</u>.</p>

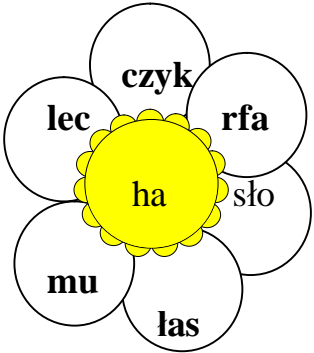
III. Fiszki utrwalające pisownię wyrazów z „ż” (klasa II)

<p>FISZKA PROWADZĄCA 1 Podpisz obrazki. Pamiętaj o pisowni:</p> <p>_arówka </p> <p> _agłówka</p> <p>_ółw</p>	<p>FISZKA PROWADZĄCA 2 Rozwiąż krzyżówkę:</p> <p>1. Mała noga 2. Królowa kwiatów 3. Zwierzę z kolecami</p> 	<p>FISZKA PROWADZĄCA 3 Uzupełnij wyraz z rozsypanki literą ż, a potem ułóż z niej zdania.</p> <p>1. <input type="text"/>ma <input type="text"/>twardą <input type="text"/>_ółw <input type="text"/>skorupę</p> <p>2. <input type="text"/>d <input type="text"/>ostała <input type="text"/>nowe <input type="text"/>Hania <input type="text"/>ły_wy</p> <p>3. <input type="text"/>boi <input type="text"/>Ola <input type="text"/>się <input type="text"/>_aby</p>
<p>FISZKA WYKONANA 1</p> <p>żarówka</p> <p>żaglówka</p> <p>żółw</p>	<p>FISZKA WYKONANA 2</p> <p>1. Nóżka 2. Róża 3. Jeż</p> <p>HASŁO: Nóż</p>	<p>FISZKA WYKONANA 3</p> <p>1. Żółw ma twardą skorupę. 2. Hania dostała nowe łyżwy. 3. Ola boi się żaby.</p>

IV Fiszki utrwalające pisownię wyrazów z „rz” [w nazwach zawodów] – klasa II

<p>FISZKA PROWADZĄCA 1 Wyjaśnij pisownię wyrazów:</p> <p>murarz - lekarz - piekarz - stolarz -</p>	<p>FISZKA PROWADZĄCA 2 Utwórz wyrazy:</p> 	<p>FISZKA PROWADZĄCA 3 Uzupełnij zdania:</p> <p>_____ naprawia dachy. _____ leczy ludzi. _____ pisze książki. _____ maluje obrazy.</p>
<p>FISZKA WYKONANA 1</p> <p>murarz – murarski lekarz – lekarski piekarz – piekarski stolarz – stolarski</p>	<p>FISZKA WYKONANA 2</p> <p>dekarz, ślusarz, malarz, pisarz</p>	<p>FISZKA WYKONANA 3</p> <p>Dekarz naprawia dachy. Lekarz leczy ludzi. Pisarz pisze książki. Malarz maluje obrazy</p>

V Fiszki utrwalające umiejętności pisowni wyrazów z „h” (klasa III)

<p>FISZKA PROWADZĄCA 1</p> <p>Uzupełnij podane wyrazy h lub ch. jeśli masz wątpliwości - posłuż się słownikiem.</p> <p>_ania _ulajnoga _ałas _otel</p>	<p>FISZKA PROWADZĄCA 2</p> <p>Rozpoczynając od kółka w środku, odczytaj i ułóż z nich wyrazy.</p> 	<p>FISZKA PROWADZĄCA 3</p> <p>Uzupełnij tekst wyrazami z ramki.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. _____ dostała śliczną _____ 2. _____ ma srebrny dzwonek i _____ 3. Na końcu wędki wisi _____ 4. Reksio to _____ z bajki <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> <p>Hania, hulajnoga, hamulec haczyk, bohater</p> </div>
<p>FISZKA WYKONANA 1</p> <p><u>H</u>ania <u>h</u>ulajnoga <u>h</u>ałas <u>h</u>otel</p>	<p>FISZKA WYKONANA 2</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. hasło 2. harfa 3. hałas 4. hamulec 	<p>FISZKA WYKONANA 3</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Hania</u> dostała śliczną <u>hulajnogę</u>. 2. Ma srebrny dzwonek i <u>hamulec</u>. 3. Na końcu wędki wisi <u>haczyk</u>. 4. Reksio to <u>bohater</u> z bajki.